

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. De facie histrionica, personis, larvis, & fæminei sexus imitatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83665](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83665)

Ovidium ipsum hanc præmittere confessionem,

*Ut tamen hoc fatear; ludi quoque
somnia præbent
Nequitia.*

Ad ultimum esto responsum: Delectari fas est, sed servata regula, quam Epistola IX. tradit Ausonius,

Salva mihi Veterum maneat dum regula morum.

C A P U T III.

De facie histrionica, personis, larvis, & fæminei sexus imitatione.

S U M M A R I U M.

- I. **Propositio I.** Probatur; majorem modò esse luxuriam in larvis, quàm apud supersticiosos.
2. **Propositio 2.** Probatur detestabile esse, fæ-

minam habitu viri, & viros habitu mulierum indui.

3. confirmatur.

4. & 5. Objectionum solutio.

TAMETSI quædam de personatis attigi secunda propositione I. Capituli, postulant licentia, & abusus, ut propriis thesibus aliqua edisseram.

I. PROPOSITIO I. In personis, larvis, que penes nonnullos improbos immoderatio est ætate nostra, quam regnante superstitione, luxuries.

Probatur majorem modò esse luxuriam in larvis, quàm apud supersticiosos.

Antequam facies fictas, sive personas pro scenicis ludis excogitasset Aeschylus dictus ab Horatio in Arte Poet. *Personæ, pallæque repertor honestæ*, consueverunt histriones vultum minio tantum ac facibus oblinire: nec in agendis triumphis usus alius personarum, præter factas thriis, id est, ficulneis foliis, à quibus derivatum *Triumph* nomen scribit in Diocletiano Zonaras Motum arbitror à Dæmone primum aduersus pudicitiam personarum inventionem bellum, unde consultum Geneleos III. 7. Adæ, uxorisque pudori. Cum ista tamen tam simplici consuetudine personatorum, arbitror neminem intemperantiam, & usum præsentis temporis collaturum; præcellit enim harum personarum nequitia non modo ficulneas illas, verum etiam quas Aeschylus, alique veterum usurparunt. I. Id ex antiquarum usu & institutione probatur. Non alia ratione personas primus auctor invenit, nisi ut os contextum undique sonitus ederet claros, atque canoros, ut scribit Gellius lib. V. cap. VII. commonstratque forma earundem. At ab hoc fine aberrant novæ, quæ sunt derisionis, libertatis, insaniensisque libidinis administræ. II. Comprobatur ex facierum similitudine. Fingebantur enim veteres ad risum quidem accommodatæ, propter quod personati dicebantur *gumia*, aut *manduci*, quæ nomina occurrunt apud Plautum,

Juvenalem, & Lucilium, designantque personas distortas, oribusque deformes: erantque terribilissima puerorum, unde Martialis ait in Epigrammate 176. lib. 14. *Quæ tu derides, hæc timet ora puer.* Hinc & *Larva* dicta à *Laribus*, foco scilicet, & vaporario. Cautum tamen ne alicui ex principibus viderentur adsimiles, tunc enim in certum discrimen capitis venissent poeta, & actores. Nunc vero tanta personati incedunt licentia, ut cujusque ordinis hominum assumant imagines, parumque abest, quin sacros quoque habitus ferant in hippodromo, atque in ambitu platearum. III. Personis ipsis curarunt Ethnici insinuare nostræ mortalitatis memoriam: consueverunt enim ponere in coenaculis larvam, quæ varie vertebis & articulis flecteretur, hoc prolato disticho:

Heu, heu, nos miseros, quam totus bonumcilio nil est!

Sic erimus cuncti, postquam nos auferet Orcus.

Nunc autem larvis exultant juvenes, mortisque imagine tristisque senectæ quali non morituri bacchantur. Atque ideo in ipsorum fronte instituit Ecclesiæ cinerem spargere, sententia resolutionis in pulverem singulis repetita. Ita jure merito laryas Christianorum dixi idololatrarum personis turpes magis & inquinatas.

PROPOSITIO II. Detestabile est, mulieres habitu virorum personatas incedere, & vicissim viros vestimentis mulierum. 2. **Propositio 2.**

Hæc argumenta in hanc rem congeste Theologi. I. Depromitur ex capite superius citato Deuteronomii, in quo legitur: *Non induetur mulier veste viri.*

Probatur detestabile esse feminam habitu viri, & viros habitu mulierum indui.

virili, nec vir utetur veſte fœminea: abominabilis enim apud Deum eſt, qui facit hæc. Quod non ſolum videtur præceptum ob idololatriam, cujus gratia diximus excogitatam veſtium commutationem; ſed etiam, quod res ſit per ſe turpis & inhoneſta, cum ibidem præſcribuntur quæ pietati, & rationi conveniunt. II. Petitur ex antiquo Canone Bracharenſi: *Si quis faciem ſuam tranſmutaverit in habitu mulierum, & mulier in habitu virili, emendatione pollicita, tres annos peniteat.* Et ex Canone XIII. Gangrenſi: *Si qua mulier propter eam, quæ exiſtimetur pietatis exercitationem veſtem mutet, & pro ſolita veſte muliebri virilem ſumat, anathema ſit.* Hoc tamen Canone minime privantur fidelium communione perſonati viri, aut fœminæ, ut ſcribit Nat. Alex. citato lib. IV. Reg. XII. Nam ferit anathemate mulieres, quæ aſſumpto habitu virili putabant ſe juſtificari, ut prave docuerat Armenus quidam Epiſcopus: quod liquet ex verbis, & obſervatum à Lupo in Schol. ad LXII. Trullanum. Reprehendit tamen Canon Gangrenſis cum perverſo illo fine veſtium commutationem, & proſertur à Theologis, nec non C. *Si qua mulier*, diſt. xxx. III. Sequitur argumentum ab auctoritate Patrum, qui docent ipſam abhorrere naturam, ſi homo mulieris ſpeciem aſſumat. Ita nempe tradunt Ambroſius Ep. LXIX. Hieronymus Ep. VIII. & XXI. Petrus Chryſologus Serm. CLV. aliique magno numero laudati à Theologis, atque à Joan. Fabricio, & Alberico Gentili, qui plura de hoc argumento ſcripſerunt.

3. Confirmatur. Vulgaribus iſtis addamus aliqua. Ac primum ſit ab antiquiori hujus mutationis veſtimentorum institutione. Dictum ſupra factam in cultum Martis, ac Veneris. Mulieres togis prætextatis indutæ ſacrificabant in Sacello Mutini, quem Mutunum appellat Lactantius lib. I. Inſtit. c. xx. Aſſumebant pariter virilem habitum Ludis Megalenſibus, id eſt, à die ante nonas Aprilis uſque ad v. Junii, in honorem Matris magnæ. Etiam Antiſtes Herculis ſtollam muliebrem induerat, auctore Plutarcho Græcarum QQ. LVIII. Eſt ergo inceſſus mulierum in veſte virili ſuperſtitionis, & idololatriæ purum putum veſtigium: & quamvis non exerceatur modò cum idololatræ cultu, ſingularis ſaltem dementia. Adde præterea profanorum Auctorum teſtimonia. Philo de Fort. *Voluit lex (inquit) virum in veſtitu, ſe ut virum gerere, longe ſub-*

movens tam effæminatos viros, tum plus æquo viriles fœminas. Joſephus ſub finem IV. libri Orig. *Carere autem, ut neque mulier habitu virili utatur, neque vir ſola muliebri.* Zeno apud Laetium in ejus vita magnopere vituperatur, quod præceperit promiſcuum uſum veſtimentorum. Columella lib. I. affirmat ſe mirari geſtus effæminatorum, quod à natura ſexum viris denegatum muliebri motu mentiantur. Sed plura de his illuſtris Scriptor Albericus Gentilis de Act. & Spect. Fabularum cap. v. Poſtremo: quænam hujusmodi veſtimentorum prudens cauſa? Quænam honeſta delectatio? Qualis in hac permutatione forma decoris? Recte Poeta, etſi alias polluti oris, Faſtorum VI.

Cur vagus incedat tota Tibicen in urbe?

Quid ſibi perſona, quid toga picta volunt?

Oppones I. adhiberi has perſonas latitiæ cauſa, non ſuperſtitionis, ideoque non ſacrilegium eſſe, ſed jocum. II. Etiam Meletium Antiochenum antiſtitem pagani Sacerdotis filium indutum fœminea veſte paterno ſubtraxiſſe furori. III. Virgines quoque integerri- mas vixiſſe cum Cœnobitis aſſumpto habitu Monachorum. Vide citato loco Chriſtianum Lupum.

Reſpondet ad I. S. Petrus Chryſologus: *Erras, homo, non ſunt hæc ludicra, ſunt crimina. Quis de impietate ludit, de ſacrilegio quis jocatur? Tyrannus eſt, tyranni habitum qui præſumit. Imaginem Dei portare voluit, qui Idoli voluerit portare perſonam.* Alterum diluitur dicendo factum Meletii pueri periculo excuſari: nec reprehendi quæ ſunt cauſa religionis, aut charitatis, ſed quæ patrantur immodice, intempeſtively, licenter. Reſpondeo ad ultimum, in Theodora, aliſque fœminis, quæ dicuntur Monachorum induiſſe cucullum, mirari nos extraordinariam vocationem, ſeveram pudicitie cuſtodiam, exemplum rarum, & ſingulare; quæ in perſonatis deſiderantur: atque his libenter largimur commutandas veſtes, ſi vitæ, pudorisque immineat periculum; damus, ut imitentur Achillem, qui hortante matre aſſumpſit ſpeciem fœmineam ad fatum Trojæ vitandum; de quo Ovidius in Arte:

Turpe, niſi hoc matris præcibus tribuiſſet Achilles.

Y y 3

CA-

4. Objectiones.

5. Solutiones.